

Hem Børnehave og Skole

Pædagogisk Læreplan 2020

SKIVEKOMMUNE

SKIVE.DK

Forberedelse til projekt Billesporet. Billeeksperten Aslak er på besøg.

Præsentation af institutionen

- Pædagogisk profil

Hem Børnehave og Skole – en fælles organisme

- Organisering i institutionen

Hem Børnehave og Skole er beliggende i en landsby nordvest for Skive og har lokalområdets børn fra 2,11 – 13 år.

- Fysiske rammer

Overordnet arbejder vi med et sammenhængende børneliv i arbejdet med “den røde” tråd for de 2,11-13-årige i vores lokalområde. Dette udbygger vi med en særlig samarbejdsaftale med dagplejen i Hem og vores overbygningsskole Skivehus Skole.

- Børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger

- Personalets sammensætning

Vi har 36 børnehavebørn og 100 skolebørn.

Vores medarbejdergruppe består af 22 medarbejdere, fordelt mellem pædagoger, pædagogmedhjælpere, lærere, børnehaveklasseleder, undervisningsassistent, rengøringsassistenter, tekniskserviceleder, sekretær, USFOleder og skole og dagtilbudsleder.

I børnehaven har vi inddelt børnene i to aldersblandede basisgrupper fra 2,11-6 år. Grupperne hedder GUL og GRØN. Til hver gruppe er der tilknyttet et fast team af medarbejdere.

Vi har gode fysiske rammer. Vi har løbende renoveret vores lokaler i skoledelen og i 2019 byggede vi en ny bæredygtig børnehavebygning i forbindelse med de eksisterende skolebygninger. Vi er nu fysisk ét hus.

Vi har en dejlig have/legeplads, og da vi ligger lige op ad skolen, benytter vi også skolegården til leg, cykling o.l. Vi ligger tæt på et fantastisk skov- og græsområde - så vi skal ikke ”rejse” langt for at opleve den mangfoldige natur.

Vi har brugsretten til den lokale Stationsbygning i Hem, som vi benytter som en udegruppetation flere gange om året.

Børnehaven og Skolefritidsordningen (SFO) åbner og lukker sammen.

VORES VÆRDIGRUNDLAG:

Hem Børnehave og Skole har været sammenlagt siden 2008. Vi er til stadighed sammen i en udviklings -og dannelsesproces, som omfatter alle børn og voksne i "huset".

Teamsamarbejdet udgør rygraden i vores kultur. Alle pædagogiske medarbejdere er en del af et team. Der arbejdes løbende med kompetenceudvikling af teamsamarbejdet. Teamsamarbejdet er således den bærende konstruktion i vores organisation.

Der er tydelighed omkring kompetencer og hvad teamsamarbejdet "skal kunne".

Det forventes, at vi alle er engagerede i og medvirkende til at være i en udviklings – og dannelsesorienteret Børnehave og Skole

BARNET/ELEVEN

- Barnet og eleven skal i børnehave og skole møde så alsidige udfordringer som muligt, både intellektuelt, følelsesmæssigt og socialt, således at det enkelte barns selvværd og livsmod styrkes. Dagene skal byde på tryghed og udfordringer.
- Børnene og eleverne skal opleve, at de er en del af et fællesskab, at de er medansvarlige for egen og andres udvikling, for naturen, miljøet og materielle værdier.
- Børnene og eleverne skal gøre erfaringer med samtalen som demokratisk redskab. Børnehavens og skolens dagligdag indrettes, så børn og elever kan gøre erfaringer med demokrati i praksis, og herigennem lære at respektere hinandens forskelligheder og retten til at være anderledes.
- Der lægges vægt på, at der arbejdes på tværs af aldersgrupper/store og små, således at børn og elever også i praksis udvikler deres empati og medansvar overfor andre.
- Børn og elever skal opleve, at der er plads til fællesskaber og til fordybelse. Dette skal indgå i vekselvirkningen mellem forudsigelighed og foranderlighed.
- Børnehaven og Skolen er en del af Lokalsamfundet og nærmiljøet, hvorfor disse inddrages i børnehavens og skolens læringsrum.
- Barnets og elevens potentiale skal udvikles og dannes, så de bliver den bedste version af sig selv.

MEDARBEJDEREN OG TEAMET

- Alle pædagogiske medarbejdere arbejder i et team
- Alle pædagogiske medarbejdere skal have indsigt i teamets kompetencer og ansvar og til stadighed medvirke til at udvikle disse
- Pædagogiske medarbejdere skal virke gennem sin personlighed og sit engagement
- Teamet omkring en gruppe børn/elever har sammen ansvaret for børnenes/elevernes trivsel, udvikling, læring og dannelse
- Teamet har pligt og ansvar for at være gode rollemodeller, mesterlærere og troværdige voksne
- Teamet har ansvar for et konstruktivt, ligeværdigt og tillidsfuldt samarbejde med forældrene. Samarbejdet skal være båret af relationelt mod.

FÆLLES KOMPETENCER, VÆRKTØJER OG VÆRDIER I TEAMSAMARBEJDET

- Der arbejdes med **personlig udvikling** i teamet, f.eks gennem arbejdet med personlighedstyper: enneagrammer
- Der arbejdes med RARRT – **relationsarbejde**, f. eks gennem brug af relationsmodeller i forhold til børnene
- Et fælles **Børnesyn**, der tager udgangspunkt i Jan Tønnesvangs 4 retteheder og gælder for alle børn/elever ind i fællesskabet
- At teamet engagerer **fagpersoner**, når der er behov for det.
- At der arbejdes med **evaluering og PLC** metoden
- At **de styrkede læreplaner** og **folkeskolens formål** er bærende og synligt i hele vores arbejde

Det fælles pædagogiske grundlag

Barnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg, læring, børnefællesskaber

(s. 13-21 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvilken forståelse har vi af de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag

Hvordan kommer de til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

(beskriv dem samlet eller hver for sig)

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi har et udviklingsarbejde omkring barnets udviklingsplan, hvor vi ser barnets fire dimensioner, nemlig "SE MIG SOM DEN JEG ER", "GIV MIG PASSENDE UDFORDRINGER", "LAD MIG HØRE TIL LIGESOM DIG" og "VIS MIG HVEM/HVAD JEG KAN BLIVE". Her er det betydningsfuldt, at samarbejdet med forældrene omkring et sammenhængende børnesyn er det bærende i hele forløbet fra 2,11-13 år. Vores børnesyn er medvirkende til, at enhver kan byde ind "med sig selv" i udviklingen af en VI-kultur. Vi ønsker et forsat fokus på udviklingsarbejdet.

Som en vigtig del af vores kultur styrker vi barnets personlige, sociale og faglige udvikling gennem værdsættende og anerkendende pædagogik – RARRT. Sammen med Institut for Relationspsykologi v Finn Godrim har vi siden august 2015 udviklet de pædagogiske medarbejders evne til at arbejde med udgangspunkt i en relations- og ressourceorienteret psykologi. Ledelsesteamet har suppleret med en lederuddannelse i RARRT.

Samarbejdet har været meget positivt for alle medvirkende og derfor ønsker vi til stadighed at videreudvikle samarbejdet og forsætte kompetenceudviklingen af medarbejdere og ledere.

Navnet RARRT dannes af følgende **RELATIONEL**, **ANERKENDE**, **RESSOURCEFOKUSERET** og **REFLEKTERET TEORI**

Læring hos os er integreret i hele dagen. Det handler om det værdifulde i at arbejde målrettet med børnenes trivsel, udvikling og læring over hele dagen og ikke kun i relation til pædagogisk tilrettelagte aktiviteter. Vi er

meget bevidste om, at kvaliteten af interaktionen mellem barn og voksen har afgørende betydning for barnets udbytte af sin tid i børnehaven og disse interaktioner er naturligvis ikke begrænset til særlige aktiviteter. Hvad enten der er tale om leg, rutiner, planlagte aktiviteter eller spontant opståede situationer, har de pædagogiske medarbejdere et ansvar for at støtte, guide og udfordre børnene.

Vi har gennem en del år arbejdet med vores børn som medskabende omkring deres egen lærings- og dannelsesproces.

Det karakteriserer os, at alle børn involveres og tager ansvar for sig selv og fællesskabet. Det sker blandt andet gennem børnemøder i børnehaven og et meget stærkt og initiativrigt elevråd på skolen. Der er værdifuldt for os, at de store arbejder sammen med, støtter og tager ansvar for dem, der er mindre.

Vi har et stort fokus på børnenes leg og de voksnes rolle i børns leg. Formålet er, at understøtte børnenes kompetencer, ved at de pædagogiske medarbejdere aktivt og på et fælles grundlag, engagerer sig i og understøtter børnenes leg. Vi reflekterer over eget engagement i børnenes leg og igennem faglig sparring.

Prinsessehesten står i midten. Fri leg i fællesrummet.

Det fælles pædagogiske grundlag

Pædagogisk læringsmiljø

(s. 22-23 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Teamsamarbejdet er den bærende konstruktion i vores organisation. Vi skaber "rum" til teamsamarbejde ved at prioritere tiden og frigøre tid til teamtid.

Teamet fungerer omkring en fastlagt gruppe børn og alle voksne i teamet har sammen ansvar for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I teamet sker der planlægning, evaluering og udvikling af praksis. Det er i teamsamarbejdet vi har fokus på fælles refleksioner over, eksperimenter med og udvikling af læringsmiljøer gennem hele dagen.

Vi kigger løbende på vores praksis. Der sker praksisudvikling for eksempel via PLC, video, praksisfortællinger og sparring.

Det er af allerhøjeste betydning, at vi forholder os til, hvordan vores team fungerer og hvordan de udvikler sig.

I teamet reflekterer vi ikke blot over børnenes udvikling og læring, men også over medarbejdernes egen professionelle udvikling og læring.

Vi ser RARRT som et afgørende redskab. I vores analyse og udvikling af læringsmiljøer, har vi blik for vores interaktioner og samspil børnene imellem og mellem voksne og børn. Vi er meget bevidste om, at kvaliteten af interaktionen mellem voksne og børn har meget stor betydning for barnets udbytte af læringsmiljøet. Vi har igennem RARRT fået redskaber til at kigge på den voksnes rolle i samspillet og derigennem blive bevidste om vores egne evner til at udvide det enkeltes barns deltagelse i læringsmiljøerne igennem hele dagen.

Vi kigger også på børnegruppens sammensætning og størrelse. Disse elementer varierer vi efter behov og ud fra børnenes forudsætninger.

Vi har en struktur, hvor vi har mulighed for at skabe forskellige børnefællesskaber. I børnehaven er vi som udgangspunkt opdelt på to aldersblandede basisgrupper, men vi gør også brug af de muligheder der er mellem grupperne og som eksempler kan nævnes;

- Vi ser og benytter rutinerne igennem hele dagen som betydningsfulde læringsmiljøer.
- Vi arbejder med aldersopdelte grupper (yngste, mellemste og ældste)
- Vi arbejder med børnefællesskaber på tværs af skole og børnehave
- Det er muligt at etablere grupper med få børn

Vi ønsker ikke at binde medarbejdernes viden og ressourcer til bestemte grupper og derfor gør vi brug af hinanden på tværs i mange forskellige sammenhænge. Vi ser muligheder i at tænke på tværs af læreplanerne, i projekter, af stuerne og på tværs af skole og børnehave.

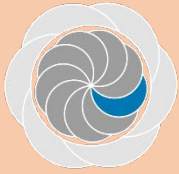
I udviklingen af læringsmiljøer inddrager vi børnenes perspektiver og vi tager udgangspunkt i læreplanens indhold. Vi har fokus på hvordan børnenes egne ønsker, holdninger og oplevelser kommer til udtryk og inddrages.

Vi medtænker den aktuelle børnegruppes behov, ideer og perspektiver i organisering af læringsmiljøet og det gør vi bl.a. igennem:

- Børnenes konkrete ytringer (samtaler, børnemøder og interview)
- Vores forsøg på at sætte os ind i børnenes sted
- Iagttagelser og observationer
- Gøre brug af almene teorier om børns trivsel, udvikling og behov
- Vi ser på hvordan vi kan bygge videre på børn og voksnes udvekslinger i de spontane situationer og eksperimentere med at integrere børnenes perspektiver mere direkte og systematisk i planlægningen af læringsmiljøet.

Vi ønsker at udvikle systematiske besøg hos hinandens praksisser og give feedback og sparring på tværs af teams og den vej igennem også at kunne videreudvikle gode læringsmiljøer.

Vi har lavet ændringer i vores mødeplaner, således at vores medarbejderressourcer bliver godt fordelt over hele dagen, så vi også kan prioritere gode læringsmiljøer om morgen og om eftermiddagen.

Det fælles pædagogiske grundlag

Forældresamarbejde

(s. 24-25 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi har gode erfaringer med et tæt og tillidsfuldt forældresamarbejde. Vi ser forældrene som de vigtigste aktører i børnenes liv og udvikling. Forældre og børnehave skal i fællesskab støtte barnet og give det de bedst mulige udviklingsbetingelser.

Gennem dialog lærer vi hinanden og vores forskellige verdener at kende og får herved en bedre og fælles forståelse for det enkelte barns trivsel, læring og udvikling.

Det er tidligere nævnt, at vi har et udviklingsarbejde omkring barnets udviklingsplan, hvor vi ser barnets fire dimensioner. Her er det betydningsfuldt, at samarbejdet med forældrene omkring et sammenhængende børnesyn er det bærende i hele forløbet fra 2,11 år-13 år.

Legepladsen skal renoveres, men her og nu skal der leges uanset legepladsens tilstand.

Vi tilbyder følgende forældresamtaler gennem børnehavelivet:

- Overleveringsmøder mellem dagplejen og børnehaven
- Velkomstsamtale inden barnet starter i børnehaven
- En samtale, - når barnet har været i børnehaven ca. 3 måneder.
- To førskolesamtaler inden barnet starter i skole. Én i efteråret året før skolestart og én i foråret samme år som skolestart (en medarbejder fra indskolingsteamet deltager).
- Derudover tilbydes samtaler efter behov. Forældrene kan til enhver tid invitere til samtale, og det samme gør vi, hvis der bliver behov.
- Ved særlige opmærksomheder etableres et samarbejde mellem forældre, børnehave og evt. fagpersoner som psykolog, tale hørkonsulent, fysioterapeut og/eller skole og dagtilbudsrådgiver.

Det er barnets primærvoksen der holder samtalen med forældrene. Forberedelsen sker i samarbejde med øvrige kollegaer og er derfor et fælles syn på barnet.

Der sker også et vigtigt forældresamarbejde i vores daglige arbejde ved for eksempel hente-/bringe situationerne.

Andre eksempler på hvor vi sætter børns læring i fokus sammen med forældrene er:

- Forældremøder
- Forskellige arrangementer
- Aula

Vi har en Skolebestyrelse, der bakker op omkring det sammenhængende børneliv både i hverdagslivet i børnehaven og skolen og sammenhængskraften i lokalsamfundet. Vi har et princip om, at børnehavedelen gerne skal være repræsenteret med minimum en forældrerepræsentant i vores Skolebestyrelse.

Vi har et forældreråd i børnehaven. Det har til opgave at skabe gode, inkluderende og fællesskabende oplevelser for både børn og forældre. Vi har valg til forældrerådet om efteråret.

Naturen er en herlig legeplads. Blade, grene og frugter kan bruges opfindsomt.

Det fælles pædagogiske grundlag

Børn i udsatte positioner

(s. 26 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Det at understøtte trivsel, læring og udvikling hos børn i udsatte positioner handler for os ikke om, at tage enkelte børn ud af børnefællesskabet for at lave særligt tilrettelagte aktiviteter. Det handler i stedet om, at barnet udfordres og oplever mestring i aktiviteter og samvær, og at det oplever sig om en betydningsfuld del af fællesskabet.

Vi bruger de 8 temaer for et godt samspil i vores arbejde sammen med alle børn, men særligt i arbejdet med børn i udsatte positioner, kan samspilstemaerne have en særlig stor positiv betydning.

Oversigt over de 8 samspilstemaer:

Tema 1: Vis positive følelser - vis at du er glad for barnet

Tema 2: Juster dig efter barnet og følg dets initiativ

Tema 3: Tal med barnet, om det som optager det og prøv at få gang i en følelsesmæssig samtale

Tema 4: Ros barnets for det, som det magter, og anerkend barnet for at være den det er

Tema 5: Hjælp barnet med at samle sin opmærksomhed, så I har fælles oplevelse af omverdenen

Tema 6: Giv mening til barnets oplevelse af omverdenen ved at tale om den og ved at vise følelser og entusiasme

Tema 7: Uddyb og giv forklaringer når du oplever noget sammen med barnet

Tema 8: Hjælp barnet med at kontrollere sig selv, ved at sætte grænser på en positiv måde, ved at lede det, vise positive alternativer og planlægge sammen

Når læringsmiljøet forekommer selvfølgeligt i det pædagogiske arbejde, overser vi ofte, hvordan det inviterer os til deltagelse, - det gælder både for børn og voksne. Derfor er det vigtigt for os, at teamet omkring børnene forholder sig til læringsmiljøet. Se tidligere afsnit under læringsmiljøer. Hos os må læringsmiljøer aldrig blive statiske. Her er inddragelsen af børneperspektivet meget vigtig. Vi arbejder hele tiden med at udvide børns deltagelsesmuligheder gennem forandring og udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer.

Praksisfortællinger kan hjælpe os med at få et blik på hverdagen og vi har igennem refleksioner og drøftelser mulighed for at ændre praksis til særlig glæde og gavn for børn i udsatte positioner.

Alle børn, og særligt børn, der længerevarende befinder sig i udsatte positioner, er afhængige af, at vi opfatter forskellighed som en ressource og understøtter mulighed for deltagelse og medindflydelse til fælles glæde og engagement.

Det er børnene, der tager hinanden med og ind i fællesskaber, men det er de pædagogiske medarbejderes opmærksomhed og organiseringer, der skaber betingelser for, hvad børn kan gøre for og sammen med hinanden.

Vi tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes igennem:

- Vores meget klare defineret og kvalificeret teamsamarbejde bruges som redskab
- Et tæt forældresamarbejde.
- Ud fra de forudsætninger og redskaber vi har fået gennem vores udviklings- og uddannelsesarbejde, har vi fokus på at lave en struktur, således vi bedst muligt kan støtte og skabe gode udviklingsbetingelser for børn i udsatte positioner.
- Medarbejderne er meget bevidst om sprogbrug i forhold til omtalen af børn og i taltalen til børn
- Særlig opmærksomhed overfor børn i vanskeligheder
- Hvert team gennemgår systematisk, sammen med lederen, deres børnegruppe for at sikre de rette indsatser og udvikling for det enkelte barn. TOPI er et vigtigt redskab
- Der samarbejdes tæt med tale-hørekonsulent, psykolog, fysioterapeut og skole- og dagtilbudssocialrådgiver
- Billedstøtte til dagens rytme/struktur og aktiviteter
- Vi har tilrettelagt en struktur, hvor vi har mulighed for at skabe forskellige børnefællesskaber ud fra børnenes forudsætninger og børneperspektiver.
- Vi har gode fysiske rammer, ude som inde, der giver mulighed for at vi på tværs af hele huset, kan samles om forskellige aktiviteter, der er målrettet den pågældende målgruppe. Vi medtænker legepladsen, skolen, skolegården, STATIONEN, skoven etc. som relations- og læringsrum
- Det er muligt at etablere grupper med få børn. Vi tager højde for at nogle børn har brug for mindre grupper i læreprocesser.
- Medarbejdernes gode kendskab til det enkelte barn og bevidsthed om sammensætning af grupper, bruges som et pædagogisk redskab.
- En bevidsthed om at vi voksne har forskellige relationelle egenskaber/handlemåder – vi ser på, hvem der har de bedste betingelser for at understøtte det enkeltes barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Hvert team bruger relationsmodeller for at sikre, at alle børn har gode og udviklende relationer til børn og voksne.
- Vi har ressourcepersoner som varetager særlige opgaver for hele huset
- Vi har forskellige samarbejdspartnere og redskaber, der støtter os i arbejdet med børn i udsatte positioner. Vi har bl.a. etableret konsultative teams. Et i eget hus og et i samarbejde med 4 øvrige daginstitutioner.

- I samarbejde med forældrene og relevante fagpersoner afholdes overleveringsmøder mellem dagplejen/børnehaven og mellem børnehaven/skolen
- Vi tager særlige hensyn til det enkelte barn i børnehaven og i skolen
- Vi har fokus på at skabe et miljø hvor alle føler sig ligeværdige
- Vi viser børnene, at det er acceptabelt at tage særlige hensyn og vi laver en individuel vurdering af det enkelte barns udviklingsniveau
- Vi er opmærksomme på, at der er forskel på hvor meget de enkelte børn kan rumme og at der gives mulighed for at trække sig på en god og for barnet værdig måde.
- Vi skal sørge for at skabe rum til at børnene kan vise deres forskelligheder og opleve at dette er en styrke.
- Vi skal være i et nærværende samspil og derigennem støtte og guide det enkelte barn og sørge for at det er den "gode historie" der bliver fortalt både blandt børn, medarbejdere og forældre.

Det fælles pædagogiske grundlag

Sammenhænge

(s. 27 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Hos os har pædagoger og lærere et ligeværdigt samarbejde omkring det enkelte barns bedst tænkelige udvikling og af betydningsbærende fællesskaber. Samarbejdet er struktureret gennem fælles pædagogisk udvikling. Samarbejdet sætter sig tydelige spor i hele vores virke og ikke mindst i børnenes trivsel, læring og udvikling, og i børnenes overgang til skolen.

Hos os er børnehaven og skolen en del af hinandens hverdag igennem hele året og ikke kun i en kort overgangsperiode inden skolestart. Allerede når barnet starter som 2,11 år, giver vi barnet ugentlige erfaringer med at opleve den nærmeste omverden til børnehaven, nemlig skolen.

DEN RØDE TRÅD:

For at skabe sammenhæng for de 2,11-13-årige laver vi en overordnet årsplanlægning for fælles temaer og indsatsområder for vores hus. Det betyder, at vi på nuværende tidspunkt har 2 arbejdsgrupper, som udvikler følgende fagområder:

- Udvikling af sprog og læsning for 2,11-13-årige
- Udeskole og udebørnehave for 2,11-13-årige.

Vi har også på nuværende tidspunkt planer om fælles temaer og projekter. Børnene har stort udbytte af at arbejde på tværs af aldersgrupper i perioder af varierende omfang hen over året. Vores gode erfaringer med at store og små arbejder sammen omkring læring og "mesterlæreprincippet" udbygger vi til stadighed.

Vi udvider hele tiden kendskabet til hinandens praksis, så vi gensidigt kan bidrage til, at det, som børnene møder ved skolestart, ikke er fuldstændig nyt og ukendt. Sammenhængen for os handler om, at børn får gode oplevelser med genkendelighed og at vores børn oplever skiftet mellem børnehaven og skolen som mere glidende. Det lykkedes i den grad hos os.

Vi er rigtig stolte af den tryghed og parathed som børnene udviser i overgangen fra børnehaven til skolen.

Eksempler på vores pædagogiske tiltag og læringsmiljøer, som skaber sammenhængen mellem børnehave og skolen:

- Fælles medarbejdere og faciliteter - børnene møder og oplever formelt og uformelt de forskellige voksne og steder i vores hus gennem hele deres børnehaveliv
- Fælles pædagogisk udvikling
- Fælles temaer og projekter på tværs af aldersgrupper
- Fælles forældre-børn arrangementer
- Børnehavebørnene kommer på biblioteket, hvor vi sammen med vores bibliotekar kigger i bøger og læser historier højt.
- Børnehavebørnene har musikalsk legestue sammen med børnehaveklasselederen.
- Vi benytter vores fælles hal ugentligt
- I samarbejde med skolen afholder vi fælles forældremøder.
- Tæt samarbejde med SFOen igennem hele året.
- Fælles morgenåbning og eftermiddagslukning med SFOen betyder, at børnene kan udvide deres legerelationer. Børnehavebørnene må gå med i SFOen og SFObørn må lege i børnehaven efter ønske og behov.
- Børnehavebørn og elever kan mødes i leg i vores fælles skolegård.
- Børnehaven inviteres ofte til forskellige arrangementer på skolen (morgensamlinger, teater, forårskoncert mv)
- I foråret har vi særlige indskolingsforløb hvor målet er, at barn og skole lærer hinanden endnu bedre at kende.
- I foråret samler vi børnehavens ældste børn som udegruppe på STATIONEN. Her er de samlet 4 formiddage om ugen og har særlige læringsforløb, som er med til at sikre en god, tryk og meningsfuld overgang for det enkelte barn.
- På STATIONEN får de ofte besøg af skoleelever og dagplejebørn.
- Forældresamtaler hvor barnets primærvoksen og børnehaveklasseleder deltager - Her videregives det enkelte barns styrkesider og udviklingspunkter.
- Forældremøde hvor medarbejdere fra børnehave og skole deltager
- Ældste børn har fællesskabstimer med nuværende 4. klasse (skolevenner)

Hos os er skoleforberedende aktiviteter ikke bestemt af forståelse af læring, hvor børnene skal lære at sidde stille, række hånden op og løse opgaver i opgavehæfter. Meget af læringen sker ude i naturen, i bevægelse og leg og i fællesskaber på tværs af alder. Vi vægter den sociale dimension og børnenes samarbejde med hinanden meget højt.

Biller i skoven og ved stationen. Billesporet har været med til at nære interessen for naturen. Fælles morgensamling efter en travl periode også et flot resultat, som alle i Hem Børnehave og Skole har bidraget til og kan være stolte af.

Øvrige krav

Inddragelse af lokalsamfundet

(s. 29 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi har gennem en del år arbejdet med vores børn som medskabende omkring deres egen lærings- og dannelsesproces. Ligeledes arbejder vi med, at de både skal VÆRE en del af – og TAGE del i samfundet.

Vi har traditioner i vores hus om at invitere "nogen" udefra ind i et samarbejde. Det har ofte været kunstnere og/eller naturvejledere, som sammen med pædagoger og lærere skaber rum, hvor mødet mellem professionel kunst, natur, faglighed og den æstetiske dimension og børnenes nysgerrighed og engagement kan udfolde sig.

I 2013 startede børnehaven og skolen et partnerskabsprojekt. Vi kalder projektet for VANDRINGER PÅ FORTÆLLINGENS HOVEDVEJ. Partnerskabet foregår sammen med en række kunstnere, kulturinstitutioner og andre ressourcepersoner. Processen sigter også mod, at vi bliver klogere på, om uformelle læreprocesser i højere grad skaber formel læring hos børnene.

Børnehaven havde i den forbindelse et fantastisk læringsforløb i og omkring Flyndersø. Under hele forløbet indgik vi et samarbejde med Kunstner Anne-Marie (Mariehønen). Børnehavens voksne og Anne-Marie indgik i et ligeværdigt samarbejde og sammen planlagde vi og skabte rammerne for projektet.

I 2016 overtog vi Hems gamle stationsbygning med tilhørende grønne arealer; vi kalder området for STATIONEN. Den ligger i gåafstand til børnehaven og skolen. STATIONEN skaber gode rammer om vores nuværende vandringer, hvor vi bl.a. har gennemført projektet INSTALLATION PÅ STATIONEN. Resultaterne står stadig på området og kan ses og nydes af hele lokalområdet.

Derudover har vi på STATIONEN etableret højbede, sået og høstet grøntsager. Området giver os enestående muligheder for at udforske og lære i naturen.

Vi har på nuværende tidspunkt igangsat FORTÆLLINGER I LOKALSAMFUNDET, - et femårigt samarbejde med skuespiller Jesper La Cour fra Det Fortællende Teater. Udover egne rammer som børnehaven, skolen og STATIONEN har Fx Daugbjerg Kalkgruber også dannet ramme om vores fortællinger. Børnehaven har fået skabt fortællinger om fx Klods Hans, Robin Hood og om egne "ar/sår"-fortællinger.

Vi er langt i planlægningen af vores næste projekt på STATIONEN, - nemlig BILLESPORET. I dette forløb samarbejder vi også med kunstnere og andre ressourcepersoner og sammen planlægger vi og skaber rammerne, som børnene kan arbejde og udfolde sig i. Vi vil gerne lave området omkring STATIONEN til noget unikt og særligt, ved at lave en oplevelses-sanserute i området; Et BILLESPOR.

I børnehavedelen vi er med i et 4-årigt projekforløb LEGEKUNST.

LEGEKUNST er et landsdækkende aktionslærings- og forskningsprojekt og i Skive kommune deltager i alt 4 daginstitutioner.

I LEGEKUNST skabes der møder mellem pædagoger, institutionsledere, forskere, kunstnere og kulturformidlere. Gennem nye tættere tværfaglige fællesskaber ønsker vi at blive klogere på, hvordan vi på tværs af professioner skaber det gode børneliv gennem børns møde med kunstnere og kulturformidlere i dagtilbud.

LEGEKUNST giver et kvalificeret kompetenceløft til børnenes hverdagsvoksne gennem børnenes vedholdende møder med kunst og kultur i dagligdagen.

Indenfor LEGEKUNST kan man som deltagende børnehave vælge mellem 6 LEGEKUNST-modeller. Vi har valgt model 1; LEGEKUNST-makker. Modellen understøtter vores gode arbejde mellem skole og børnehave. Den handler om kunst, kultur og leg som brobygning, netop mellem skole og børnehave. Desværre stoppede Corona-pandemien vores første to forløb i foråret 2020 og i 2021. Vi vender forhåbentligt stærkt tilbage til LEGEKUNSTEN i foråret 2022.

Vi samarbejder med andre aktører og borgere i lokalsamfundet med den hensigt, at skabe lærerige aktiviteter for børnene. At besøge steder i lokalsamfundet giver os mulighed for at arbejde med læreplanstemaerne på en anden måde, end hvad der ellers er muligt inden for vores egne "fire vægge".

Nedenfor ses andre eksempler på inddragelse af lokalsamfundet i vores dagligdag:

- Ture ud af huset, hvor vi med børnene besøger (nye) steder i lokalsamfundet
- Invitere nogen fra lokalsamfundet ind i huset. (lokal jæger som viser bytte) (forældre med projekt høns og bier)
- Besøge den lokale købmand
- Besøge en lokal bondegård
- Besøge Kirken/Kirkegården
- Samarbejde med dagplejen
- Nærliggende legepladser

Billesporet har været med til at skabe nye "steder" i skoven ved stationen.

Øvrige krav

Vurdering af det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (i et børneperspektiv, hvor børns oplevelser af børnemiljøet inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

(s. 30 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan)

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi har gode fysiske rammer. I 2019 fik vi bygget en ny og bæredygtig børnehave. Vi har lokaler med god akustisk og et rigtig godt indeklima med gode og automatiske udluftningsmuligheder.

Børnene og deres perspektiver og spor er vigtige i vores indretning og udsmykning. Ved indkøb af legetøj prioriterer vi gode og bæredygtige legeredskaber.

Vi ligger vægt på en god omgangstone mellem børn og mellem børn og voksne. Vi er meget bevidste om sprogbrug i forhold til omtalen af børn og i taltalen til børn.

Vi har tilrettelagt en struktur, hvor vi har mulighed for at skabe forskellige børnefællesskaber ud fra børnenes forudsætninger, behov og perspektiver. Hvert team bruger relationsmodeller for at sikre, at alle børn har gode og udviklende relationer til børn og voksne.

Praksiseksempel på udvikling af børnemiljøet:

SFOen havde dagen forinden sat 2 fodboldborde op i vores fælles sanserum. De skulle spille en turnering.

Dagen efter står bordene stadig fremme og 4 ældste børnehavedrenge er meget interesseret i spillet. De spørger om de må få lov til at spille sammen. De 4 drenge jubler, da de får lov. Drengene er hurtigt fuldt optaget af at spille bordfodbold. De spiller to mod to. Kampen er godt i gang, men pludselig er der uenighed, - der bliver talt højt og brugt nogle bandeord imod hinanden. Jeg hører, at en af drengene siger "STOP", men det fortsætter. Jeg vælger at gå ind og tilbyder mig i konfliktløsningen. Drengene er uenige om et selvmål tæller på pointtavlen eller ej. Vi taler lidt om hvad der tæller, hvis et fodboldhold kommer til at skyde i eget mål og hvad ville en dommer så gøre??? Drengene bliver enige om at selvmålet tæller i deres spil og en af drengene kommer

med ideen om at de måske skal have en dommer!! "God ide" siger de tre andre drenge. Drengen med ideen spørger mig, om jeg vil være dommer. "ja det vil jeg meget gerne, vil det være okay for jer andre"

"JAAA"

Inden vi går i gang med spillet, vælger jeg at tale med drengene om det at høre efter, når en legekammerat siger stop.

"hørte I ikke at (navn) sagde stop til jer"

"Jo, men nogle gange gider (et helt andet barns navn bliver nævnt) slet ikke at stoppe, når vi siger det"

"hvad gør i så?"

"Så gider vi heller ikke stoppe"

"ej det er jo ikke en god ide! Hvad kunne i ellers gøre?"

Drengene tænker sig om.

En af drengene "få hjælp af en af de voksne"

"Ja det er da en rigtig god ide"

En af de andre drenge "men.... nogle gange gider de voksne ikke altid at gøre noget og så kan (navn) bare blive ved"

"Okay, det er jeg ked af at høre"

Samme dreng " det siger (navn) i hvert fald"

"Er det også sådan du oplever det?"

Samme dreng "ja nogle gange"

"Det er jo ikke rart. Jeg bliver glad for at du fortæller mig det, for så har vi voksne en mulighed for at blive endnu bedre til at hjælpe, når I beder om det!! Vil det være okay, hvis jeg taler med alle de voksne her i børnehaven om det her. Det er jo vores opgave at hjælpe jer, når I beder om det"?

"ja"

"det lover jeg at gøre allerede i morgen"

"tak" Drengene begynder herefter at spille igen og denne gang med en dommer.

Dagen efter var punktet øverst på dagsorden til vores teammøde. Vi var drengene taknemlige og vi besluttede os for at skabe forandring. Vi aftalte, bl.a. at vi skulle afstemme med barnet/børnene efter de har inviteret til hjælp, ved at spørge barnet/børnene "fik du den hjælp du ønskede/havde brug for?"

To af drengene kom til eftermiddagsmaden samme dag som vores teammøde og spurgte mig, om vi voksne havde talt om det vi snakkede om i går. Og det kunne jeg og en anden kollega sige ja til. Vi fortalte drengene, at vi alle ville øve os og blive bedre til at hjælpe. Drengene smilede til os og løb derefter ud for at lege.

En uge efter inviterede jeg de samme 4 drenge til en snak og en opfølgning. Jeg ønskede, at få deres perspektiv på om vi voksne lykkedes med at blive bedre til at hjælpe dem, når de har brug for det!

“kan i mærke, at vi voksne øver os i at blive bedre til at hjælpe jer”

Svaret var “ja det er I i hvert fald” og en anden dreng “ved du hvad, jeg øver mig også, jeg er faktisk blevet bedre til at trøste andre børn ”

En stor dag. Den nye børnehave står færdig og skal indvies. Børn fra børnehaven og skole nyder at finde sig til rette i de nye rammer.

Pædagogisk læringsmiljø generelt

Børns brede læring

(s. 32 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan ses den brede læring indenfor og på tværs af de 6 læreplanstemaer

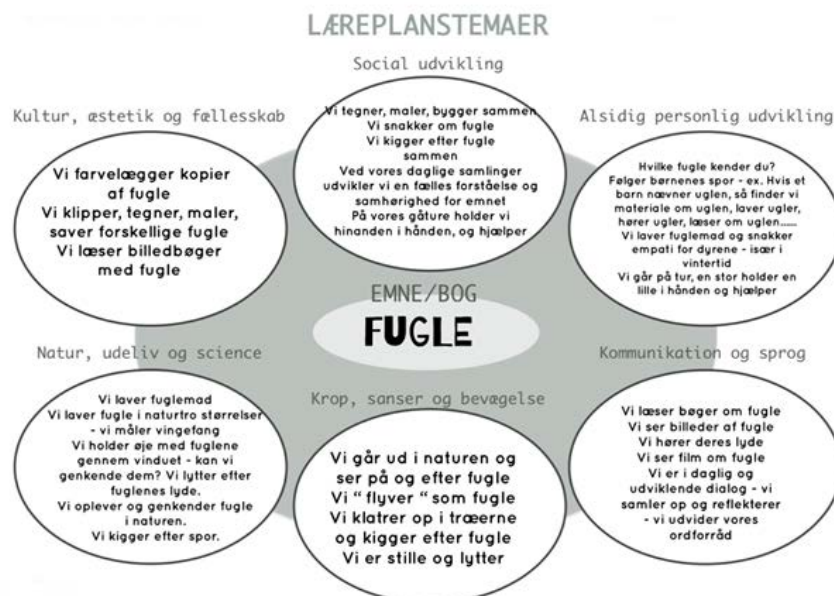
(nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse)

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi tager udgangspunkt i børnenes forudsætninger, deres nærmeste udviklingszone og ikke mindst i børnenes interesser. Vi arbejder integreret med mange sider af børns udvikling i samme aktivitet og dermed inddragelse af flere læreplanstemaer på samme tid.

Inden, under og efter et forløb – et tema – udfylder vi vores model, hvor alle seks læreplanstemaer bliver overvejet og beskrevet. Vi berører alle seks læreplanstemaer i forskellige grader. Vi tænker børnenes læring og udvikling med ind i modellen, der gør, at børnene møder alsidige udfordringer, både intellektuelt, følelsesmæssigt og socialt, så det enkelte barns selvværd og livsmod styrkes. Vi giver plads til impulsivitet og muligheden for at følge børnenes spor og perspektiver. Der skal både være tryghed og udfordringer.

Nedenfor ses et eksempel fra vores forløb om fugle;

I dette afsnit er en række praksiseksempler som udspringer af en nysgerrighed og undren i forhold til praksis og med et ønske om praksisudvikling.

Planlagte vokseninitierede aktiviteter

<p>Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen</p>	<p>Samling med frugt, samtale tid, historie og sprogposer</p> <p>Børnene er placeret i en rundkreds på gulvet. Jeg er bevidst om, hvordan børnene er placeret i forhold til at skabe bedst muligt ro og fordybelse.</p> <p>Vi starter med frugt, som er placeret på et stort fad. Vi snakker om de forskellige frugter (farve, facon, hvor de vokser og kommer fra m.v.) Jeg vælger at spørge bestemte børn, men andre byder også ind. Jeg beder dem om at markere, hvilket nogle gør.</p> <p>Jeg går rundt med fadet. Jeg spørger børnene, om de har lyst til at høre en historie. Det har de, og jeg finder en bog. Jeg viser dem billederne undervejs og spørger ind til nogle detaljer. Børnene er ret godt med.</p> <p>Efter frugt og læsningen finder jeg en sprogpose frem. Børnene viser interesse, da jeg beder dem gætte, hvad jeg har i hånden i posen. Jeg kommer med forskellige stikord om tingen, og de fleste gætter med. Jeg beder dem markere med håndsoprækning, hvis de kender svaret. Det er svært, når man er ivrig. Efter at tre ting er gættet, spørger jeg, om nogle børn har lyst til at prøve. Det har flere børn mod på – dog må jeg hjælpe lidt på vej ved at spørge ind til deres ting. Børnene er under aktiviteten flyttet tættere på.</p> <p>Der begynder at blive uro, og jeg vælger en ny aktivitet. Jeg beder børnene rejse sig og tage hinanden i hænderne, hvilket de gør. Vi siger ugens rim, inden jeg beder dem sætte sig igen, og jeg sætter Kims leg i gang med de ting, der var i sprogposen, men jeg formår ikke at fange ret mange børn i aktiviteten.</p> <p>Nogle børn, som jeg bevidst har holdt adskilt, er rykket sammen, og har tabt koncentrationen.</p> <p>Jeg vælger at stoppe legen.</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>Kommunikation og sprog</p> <p>Social udvikling</p> <p>Kultur, æstetik og fællesskab</p>
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<p>Vi bliver opmærksomme på, om ALLE BØRN får erfaring med at kommunikere, når strukturen er at række hånden oppe, måske er der nogen der ikke kommer til.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, at når der er tale om planlagte aktiviteter, har vi noget bestemt for øje, men nogle gange lærer børnene også noget mere eller noget andet.</p>

<p>Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....</p>	<p>Vi vil være opmærksomme på at dele børnene op i mindre grupper, når vi er flere voksne til stede. Vi vil have fokus på, at alle børn får taletid og hjælpe de stille børn på vej, ved at spørge nysgerrigt og inddrage dem.</p> <p>Vi ønsker fokus på, at børnene kan vælge at blive tilbage i aktiviteten, mens resten går ud og i gang med andet. Vi kan på den måde bedre sikre, at de der ikke turde tale før, får mod nu hvor de har set, hvad aktiviteten går ud på og der er færre tilstede.</p> <p>Vi ser en mulighed i den gode mening med sprogposen, kan udbygges med flere små sprogposer, så børnene kan lave aktiviteten to-og-to, i stedet for at det kun er voksenstyret. Den voksne starter aktiviteten op og giver børnene nogle små fællesopgaver, som kan understøttes ved behov for hjælp.</p>
<p>Vi vil derfor undersøge...</p> <p>Metoden bliver....</p> <p>Næste skridt bliver at....</p>	<p>Vi vil i en periode observere hvilke børn der egentlig markerer og hvad det er, der er med til at skabe uroen. Måske er det slet ikke det, som man tror det er.</p> <p>Vi vil tage disse observationer med til kollegial sparring og vil sammen være nysgerrig på hvad der virker og ikke virker, så vi kan optimere udbyttet og læringen i samlingen/aktiviteten.</p>

Corona har begrænset muligheden for større fællesarrangementer. Billedet er fra Hem Skoles 60-års dag, hvor børn i alle aldre holdt fest sammen med deres voksne.

Planlagte vokseninitierede aktiviteter

<p>Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen</p> <p>Max. 3 eksempler</p>	<p>Aktiviteten blev født og udviklet ovenpå børnenes nysgerrighed og interesse for frøer</p> <p>En kollega og jeg har samlet hele gruppen inde på værkstedet, hvor børnene, med lidt afstand til hinanden, hver fik en pude at sidde på. Materialerne var gjort klar på forhånd og min kollega kopierede hurtigt et par kopier, imens jeg så småt introducerede børnene til emnet. Jeg begyndte at fortælle en lille historie om "Frøen Ole", der først blev til i et haletudseæg, for derefter at blive til en haletudse, der voksede sig til en lille frø og til sidst blev en stor flot voksen frø. Frøen Ole mødte "M" og kort tid efter kom der nye haletudse æg i mosen. Børnene bidrog til fortællingen. Samtidig tegnede jeg forløbet på tavlen, for at synliggøre det. Mange ting var blevet gentaget over et par gange både på dagen og de foregående dage. Vi havde også sanset en rigtig frø. Børnene kunne derfor nemt deltage og mange børn fulgte godt med. Få blev distraheret af de spændende maskiner der stod langs væggen på gulvet.</p> <p>Børnene fik nu vist en tegning af frøens livscyklus og de skulle hver især vælge sig ind på, om de ville tegne haletudseæg, haletudser el frøer. Mange ville vælge flere ting og nogle mente slet ikke, at de kunne finde ud af at tegne noget som helst. To drenge var på forhånd lidt opgivende. Vi voksne guidede og opmuntrede børnene. Vi kunne øve os og gøre et forsøg.</p> <p>Vi bestemte os for, at bænkene udenfor værkstedet, ville være et bedre sted til formålet. Her kan børnene sidde i grupper ift. hvad de skulle prøve at tegne. Børnene tog jakke og sko på og var klar på at komme i gang. Vi tegnede lidt eksempler med dem, for at vise hvordan det måske kunne se ud og snakkede undervejs om, hvad der fik en haletudse til at ligne en haletudse og en frø til at ligne en frø. Tre børn, som fra start synes at det var svært, fik tegnet flere frøer og haletudser og blev anerkendt for at have øvet sig. Et par andre børn blev også glade ved selv at have fuldført et værk. Et par børn var pludselig i stilhed smuttet væk fra bænkene, uden rigtig at have fordybet sig, men mange tog opgaven til sig og var stolte, da deres del blev limet på "livscyklusplakaten".</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>Kommunikation og sprog</p> <p>Natur, udeliv og science</p> <p>Alsidig personlig udvikling</p>

<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<p>Vi bliver opmærksomme på, at børnene har glæde af gentagelser og at det styrker deres gå-på-mod i en aktivitet, der kan være lidt grænseoverskridende.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, at børnene ville få et større udbytte ved at blive delt op i grupper med udgangspunkt i børnenes forudsætninger.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, at børnenes medbestemmelse i at vælge emnet, har stor betydning for børnenes udbytte og deltagelse.</p>
<p>Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....</p>	<p>Vi vil bestræbe os på, at lave mindre grupper med fokus på opgaver, der passer på de forskellige udviklingstrin.</p> <p>Vi er opmærksomme på, at produktet ikke skal være have størst fokus, - processen og børnenes individuelle udbytte er vigtig.</p> <p>Vi vil bestræbe os på, at finde de bedste lokationer til aktiviteterne, så det giver et bedre fordybelses- og læringsmiljø.</p>
<p>Vi vil derfor undersøge... Metoden bliver.... Næste skridt bliver at....</p>	<p>Vi vil undersøge om der er andre fysiske læringsrum i og udenfor huset, som fungerer mere optimalt.</p> <p>Vi vil undersøge om opdeling af børn med opgaver der svarer til deres udviklingstrin, kan optimere børnenes udbytte.</p>

Børneinitierede aktiviteter

<p>Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen</p> <p>Max. 3 eksempler</p>	<p>Om eftermiddagen er børnegrupperne samlet og leger over hele legepladsen. En anden pædagog har hjulpet nogle børn med at binde snor på pinde, hvilket mange af børnene leger er fiskestænger. Jeg opsøger en gruppe børn bestående af nogle af børnehavens ældste drenge, der særligt er optaget af en leg hvor fiskestængerne indgår. Denne gruppe har jeg ikke før set lege sammen. Drengene har stablet mælkekasser ved siden af 'brændeskuret' til at sidde på og fiske fra. Jeg spørger ind til deres fangst. De fortæller om deres erfaring med fiskeri og de fisk de fanger i legen. En dreng remser de fisk op man kan fange og fremhæver, at man kan fange makreller, hvilket vi snakker lidt om og har det sjovt med. Det bliver hurtigt svært for mig at blive i legen, da mange af børnehavens øvrige børn søger voksenkontakt og dette afbryder legen. Derfor trækker jeg mig fra legen. Legen forstyrres dog stadig gentagne gange af legende børn, der kommer ind på "deres" område og der opstår små konflikter, som børnene selv håndterer. Legen går mest ud på dialog om fangster. Jeg følger et barn ind på toilet og da jeg kommer ud, beder den omtalte gruppe om at få bundet større og større pinde for enden af deres snor og leger det er større fisk og endda hajer. Men mens de er ved at blive bundet på og de står og venter, sker der mange forstyrrelser. Det resulterer i, at de venter i lang tid på at genoptage legen. Jeg er usikker på om legen genoptages, da jeg efterfølgende bruger meget tid i garderoben.</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>Social udvikling.</p> <p>Natur, udeliv og science.</p> <p>Sprog og kommunikation.</p>
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<p>Vi bliver opmærksomme på at italesætte overfor kollegaer, at man lige er i gang med noget vigtigt (leg).</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, om børnene placerer legene efter hvor de kan se at der er en voksen.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, at legen og børneperspektivet giver os gode idéer til temaer og forløb man kan tage fat i.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, at voksne kan påvirke en leg med et voksenperspektiv, men voksne også har gode muligheder for at udfordre lege og sætte sig selv i spil og lave det til rollespil.</p>

<p>Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....</p>	<p>Vi vil øve os i at italesætte, at vi voksne går fra til leg og at vi giver hinanden plads og tid til at lege.</p>
<p>Vi vil derfor undersøge...</p> <p>Metoden bliver....</p> <p>Næste skridt bliver at....</p>	<p>Vi vil undersøge om børnene har lyst til at vide mere om fisk og om børnenes viden måske kan bruges til at lære andre børn noget nyt og derved hjælpe børnene ind i andre og nye positioner i børnefælleskabet.</p> <p>Vi vil øve os i at have dage hvor der er leg øverst på programmet.</p> <p>Vi vil undersøge hvordan vi placerer os blandt børnene, helt fysisk.</p>

Børneinitierede aktiviteter

<p>Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen</p> <p>Max. 3 eksempler</p>	<p>Det er formiddag og nogle børn spiser frugt mens andre fortsat leger. Jeg har ret travlt, fordi mange børn har brug for opmærksomhed. Et barn har brug for hjælp til at vinke farvel, og to andre børn vil gerne bede om hjælp til at finde en saks. Et tredje barn har lige været i en konflikt, og kalder på mig. Jeg svarer, at jeg kommer lige om et øjeblik. Barnet råber gennem fællesrummet at jeg skal skynde mig at komme nu, fordi barnet har "brug for en pizza på sin ryg". Jeg går hen til barnet og sætter mig på hug, mens jeg forklarer at jeg rigtigt gerne vil lave pizzaer, men at jeg først skal vinke og finde en saks. Barnet siger at det er okay og han lægger sig klar på gulvet i fællesrummet. Da jeg er klar til at lave pizzaer, går jeg hen til drengen og spørger om vi ikke skal gå ind i motorikrummet, hvor der er mere ro og en blød madras at ligge på. Da jeg har lavet et par pizzaer på hans ryg og han er i gang med at lave en på min ryg, kommer der børn som spørger drengen om de må hjælpe ham. Det første stykke tid er det drengen, der styrer legen og fordeler opgaver til de nyankomne børn. Men efter noget tid kan jeg sidde op ad væggen og iagttage, at børnene leger pizzabutik og nogle er ude for at skaffe nye kunder i resten af børnehaven. Jeg sørger for at være til rådighed, hvis der mangler en madras ekstra. Men efter en halv time er der brug for mig ude i fællesrummet igen, fordi der er uro i resten af børnehaven og det snart er oprydningstid og madpakketid, så nogle børn kommer ind ude fra legepladsen og har brug for hjælp til at få overtøjet af.</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>Krop, sanser og bevægelse.</p> <p>Kultur, æstetik og fællesskab.</p> <p>Social udvikling.</p> <p>Alsidig personlig udvikling.</p>
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<p>Det er ærgerligt når lege bliver afbrudt. Det kunne være spændende at være nysgerrig på, hvad vi kan gøre for at leg ikke bliver afbrudt.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på hvor vigtigt det er, at der er en voksen til rådighed og ikke altid er den styrende.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, at når børnene selv skaber og udvikler idéer, så inkluderer det endnu flere børn, som måske ikke ville have deltaget hvis aktiviteten var voksenstyret og planlagt.</p>

<p>Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....</p>	<p>Vi skal være bedre til at lade hinanden få lov til at gå fra med en lille gruppe børn, og italesætte hvad vi har gang i.</p> <p>Vi vil øve os i at skabe rammer, hvor de voksne er mere tilgængelige.</p>
<p>Vi vil derfor undersøge...</p> <p>Metoden bliver....</p>	<p>Vi vil lege mere og hænge hinanden op på det.</p> <p>Vi vil øve os i at have dage hvor der er leg øverst på programmet.</p> <p>Vi vil undersøge hvordan vi placerer os blandt børnene, helt fysisk.</p>
<h2>Leg</h2>	
<p>Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen</p> <p>Max. 3 eksempler</p>	<p>En eftermiddag ude på legepladsen inviterer en dreng1 mig til at spille fodbold. Jeg takker ja til invitationen. "Ja, det vil jeg gerne. Men så skal vi først lige have lavet nogle mål." Dreng 2 kommer løbende og siger at han også vil være med til fodbold. Det samme gør dreng 3, 4, mf. Dreng 1 mener at vi bare kan låne målene i skolegården. Vi bliver dog enige om, at de er for tunge til at vi kan flytte dem og at skolebørnene vil savne dem. Vi henter i stedet målene fra motorikrummet. Dreng1 følger ivrigt med ind og vil gerne løfte målene ud. Vi får opstillet en bane. Jeg finder en lang pind, for at synliggøre sidelinjen, fordeler børnene og jeg selv på to hold og skitser få regler op. "Vi skal øve os i at spille til hinanden/vores holdkammerater, ryger bolden ud over sidelinjen el forbi mål, må modsatte hold få bolden og kun målmanden må tage den op i hænderne".</p> <p>Kampen går i gang og Dreng1 starter ivrigt med bolden. Han sparker den langt afsted og den lander ofte udenfor sidelinjen. Dreng 5, som er målmand på mit hold, skyder bolden ind og løber så tilbage i målet. Jeg lader drengene spille lidt selv uden at jeg går for meget til dem, men viser stadig, at jeg er engageret og forsøger at erobre bolden.</p> <p>Dreng1 bliver ofte lidt irriteret når andre når bolden først og tager bolden op i hænderne. Det er svært at forstå, at nogen må (målmanden) og andre ikke må. Jeg støtter ham i følelsen og siger "kom igen". Dreng1's to holdkammerater er lidt i uenighed om hvem der skal stå i mål og er begge kilet fast inde i målet. Jeg snakker med dem om at de må skiftes og dreng 4 løber ud. Dreng 4 og dreng1 er begge hurtige til at give op, når det ikke helt går som de vil. Jeg sløjfer reglen med sidelinje, da jeg kan se det skaber unødige opbremsninger og kampen går meget i stå. Dreng1 er god til at hente bolden. Han er ivrigt deltagende og indimellem kan han godt se, at nu er bolden til det andet hold og giver så bolden til målmanden. Et fremskridt. Der kommer desværre ikke det flow i kampen som håbet.</p>

<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>Krop, sanser og bevægelse.</p> <p>Social udvikling.</p> <p>Alsidig personlig udvikling</p>
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<p>Vi bliver opmærksomme på, at børnene skal være med til at sætte reglerne for kampen</p> <p>Vi bliver opmærksomme på udskiftningen af spillere i løbet af kampen</p> <p>Vi bliver opmærksomme på den udvikling dreng1 er igennem i løbet af kampen</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, at den voksne ikke altid skal at gå foran</p>
<p>Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....</p>	<p>Vi vil bringe vores egen oplevelse på banen – “pyh ha, det var en tæt kamp” - og spørge ind til hvordan de andre oplevede kampen. Særligt dreng1, der tog initiativ til fodboldkampen</p> <p>Skabe få og tydelige regler</p> <p>At lade børneperspektivet fylde i legen</p> <p>At være bevidst om de tre læringsrum.</p>
<p>Vi vil derfor undersøge... Metoden bliver.... Næste skridt bliver at...</p>	<p>Vi vil undersøge, hvordan det kan påvirke en kamp (leg), at lave få gode regler med børnenes medbestemmelse</p> <p>Vi vil forventningsafstemme og øve os i, at lade børnene bestemme. Vi kan guide til gode regler i en fodboldkamp</p>

Leg

<p>Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen</p> <p>Max. 3 eksempler</p>	<p>Det er over middag og to piger sidder udenfor på en bænk. De småskændes og kan ikke rigtig komme videre. De to piger er ellers rigtig gode veninder og jeg tænker, at de lige har svært ved at blive enige om at komme i gang med en ny leg. Jeg improviserer en skør sang om en kage, der gør sød og glad og smager skønt. Begge griner nu med mig. Jeg spørger dem om vi skal skabe vores egen søde kage. Legen er i gang, vi går til skuret og finder redskaber til formålet. Alle mulige sjove sandforme kommer i spil og fantasien udvikler sig. Pigerne vælger og jeg støtter op ved at spørge ind til, hvad vi får brug for, fx graveredskaber, fade, mm. Det er tydeligt, at begge piger er klar på en god leg med fælles forståelse. Vi går til den store sandkasse, hvor først to børn kommer til (en jævnaldrende dreng og en lidt yngre dreng) og viser interesse. De to piger er søde til at give dem lov til at være med. Vi skaber vores egen bagebiks, der udvides med sand/mudderkager og pyntes med de fineste efterårsblade. Børnene og jeg snakker om farverne og om hvordan kagerne skal se ud. Der er forme med fisk og muslingskaller, så vi bager kager som en helt "havbund". Går nogle i stykker, siges der pynt og vi retter til el laver dem på ny. Pige 1 finder på, at et dæk med tyndt mudder bliver til en "lava-ovn" med varm lava-glasur, som selvfølgelig smager godt og lidt brændt. Pigerne og de andre børn griner og snakker og der er rum til alle.</p> <p>En af de to piger bliver i mellemtiden hentet. Pigerne siger farvel til hinanden og legen fortsætter naturligt. Et par yngre piger er kommet til og en dreng har udvidet legen til at han nu er kaptajn på båden ved siden af. Børnene vil lave en stor fødselsdagskage, den største nogensinde. Jeg nævner, at den er en kaptajn værdig og vi får spurgt "kaptajnen" på skibet, om vi må lave ham en fødselsdagskage. Det vil han rigtig gerne. Sideløbende med vores bagerbutik, er der andre, der finder pynt fra naturen og to drenge leger nu kaptajnsleg på skibet. Indimellem viser de interesse hos os og alle føler et samspil i de to sideløbende lege. Legen fortsætter indtil vi bryder op for at vaske hænder og gøre klar til eftermiddagsmad.</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>Social udvikling</p> <p>Udeliv og natur</p> <p>Kommunikation og sprog</p> <p>Krop, sanser og bevægelse</p>
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de</p>	<p>Vi bliver opmærksomme på hvilken rolle man som voksen skal tage på sig, så man kan fremme relationer og leg</p>

udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....	Vi bliver opmærksomme på, at voksendeltagelse i legen kan være med til at understøtte og udvikle børns leg og relationer og dermed inkludere flere børn i legen og det gode sociale samspil.
Vi vil derfor bestrebe os på at praksisudvikle....	Vi vil bestrebe os på at give hinanden rum til at lege, alt imens andre tager sig af øvrige opgaver Vi vil være undersøgende på hvordan vi bedst bruger os selv som redskab til at løse små konflikter i hverdagen.
Vi vil derfor undersøge... Metoden bliver.... Næste skridt bliver at...	Vi vil være observerende på, om det at tilbyde os selv som redskab i en konflikt, er fremmende for børnenes relationer og muligvis kan skabe nye relationer og gode sociale samspil.

Børn og voksne i alle aldre deltager i åbning af Billesporet, 2021.

Spontane aktiviteter

<p>Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen</p> <p>Max. 3 eksempler</p>	<p>En gruppe børn er meget optaget af insekter. En gruppe piger finder mange insekter og samler dem i det terrarium, de har fået stillet til rådighed. Pigerne går op i hvor mange insekter de kan finde. To drenge gør det samme uden at de er bevidste om, at pigerne har gang i samme aktivitet. Jeg observerer en dreng og en pige, der ikke har nogle at lege med og spørger om de vil være med til at starte en leg, hvor de er holdkaptajner på hvert deres insekthold. Det vil de gerne og jeg hjælper dem med at introducere legen for de andre insekt-jagtende-børn, som straks er med på idéen. Undervejs tæller de ofte hvor mange insekter de har fanget. En af drengene siger til drengen som er holdkaptajn "ej hvor godt fundet på" og holdkaptajnen smiler til mig. Børnene leger længe, og efter noget tid slår de alle fangsterne sammen og leger "familie-leg" med insekterne.</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>Alsidig personlig udvikling</p> <p>Social udvikling</p> <p>Natur, udeliv og Science</p>
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<p>Vi bliver opmærksomme på, at ved at gøre børnene til holdkaptajner, giver dem en betydningsfuld rolle i legen og som kan styrke deres positioner i fællesskabet.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, at ved at få dem inkluderet i legen, styrker børnenes sociale udvikling.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, at børn gennem leg får en læring omkring insekter samt en matematisk forståelse.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på at vi ved at give børnene redskaber, kan bibeholde dem i legens univers.</p>
<p>Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....</p>	<p>Vi vil praksisudvikle en inkluderende legekultur.</p> <p>Vi vil praksisudvikle hvordan vi kan tilføje læring på en naturlig måde i leg.</p>
<p>Vi vil derfor undersøge...</p> <p>Metoden bliver....</p> <p>Næste skridt bliver at....</p>	<p>Vi vil undersøge hvordan børnenes legekultur er.</p> <p>Metoden og næste skridt bliver at observere på børns leg og bruge styrende legepositioner mere for at inkludere dem.</p>

Spontane aktiviteter

<p>Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen</p> <p>Max. 3 eksempler</p>	<p>Et barn løber rundt i børnehaven om morgenen. Jeg har forsøgt flere gange at få barnet i gang med en anden aktivitet. Jeg har foreslået et par muligheder, men barnet fortsætter sin løben og løber ofte henover andre børns lege.</p> <p>Jeg stopper barnet inde på stuen og siger at nu skal det stoppe. Vi sætter os ved siden af hinanden i sofaen. Jeg spørger barnet, hvad barnet kunne tænke sig, vi skal lave sammen, men barnet er vredt og vil ikke rigtig snakke med mig.</p> <p>Jeg rejser mig og bliver i barnets nærhed. Jeg begynder at gøre klar til samling. Barnet vil ikke hjælpe, men begynder at spørge til mine handlinger, og barnet åbner efterhånden mere op.</p> <p>”Jeg vil gerne spille et spil”, siger barnet så. Barnet vælger et spil, og vi sætter os ved det lille bord. Vi finder i fællesskab brikker frem og snakker om billederne.</p> <p>To piger kommer og sætter sig og finder også brikker frem og deltager i snakken og i spillet.</p> <p>En anden pædagog kommer ind i rummet, og vi begynder at snakke lidt om formiddagens aktiviteter. Vi har begge skrevet en sang til fortælleugen og jeg rejser mig og går ud af rummet for at finde min.</p> <p>Da jeg efter kort tid vender tilbage, er børnene gået fra aktiviteten.</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>Alsidig personlig udvikling.</p> <p>Social udvikling.</p> <p>Kommunikation og sprog.</p>
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<p>Vi bliver opmærksomme på at de voksnes indbyrdes kommunikation er forstyrrende for den igangværende aktivitet.</p> <p>Vi bliver opmærksom på den voksnes rolle og placeringens betydning for udbyttet af aktiviteten.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på vigtigheden af at sætte ord på handlinger, således aktiviteten kunne have fortsat efterfølgende.</p>

	Vi bliver opmærksomme på at de spontane aktiviteter kan bruges i mange henseender. Fx kan en konflikt bruges til at skabe en aktivitet sammen, som børnene er medbestemmende i.
Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....	Vi vil praksisudvikle vores indbyrdes kommunikation, da vi kan påvirke vores samspil med børnene uhensigtsmæssig. Vi vil praksisudvikle vores læringsmiljø, således vi skaber rum til at igangsætte spontane aktiviteter og fordybe sig med børnene.
Vi vil derfor undersøge...	Vi vil undersøge hvordan vi udvikler et legemiljø, der lægger op til mere fordybelse
Metoden bliver....	Metoden bliver at kigge på indretningen i huset og få skabt små stationer med forskellige tilbud. Næste skridt bliver fælles dialog i personalegruppen, om hvordan vi kan tilrettelægge og skabe gode legemiljøer.
Næste skridt bliver at....	Vi vil undersøge hvordan vi optimerer vores indbyrdes kommunikation. Metoden og næste skridt bliver at undgå afbrydelser ved at give en kort melding eller en lille note om, at man har en besked, når vedkommende har tid.

Daglige rutiner

Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen	En garderobesituation Vores stue er de første der skal ud i dag.
Max. 3 eksempler	Jeg går ud i garderoben sammen med min gruppe. De yngste børn bliver guidet ud på toilettet af en anden voksen, som støtter dem i at komme på toilet og får vasket fingre. Jeg giver de ældre børn et valg om at mærke efter om de skal tisse inden vi går på legepladsen. Jeg vælger at sætte mig på en stol ude i garderoben og siger til børnene, at hvis de har brug for hjælp med overtøj og fodtøj, så kan de komme hen til mig og få hjælp. De børn der begynder at tage overtøj på, bliver forstyrret af en lille gruppe børn der løber rundt om de midterste garderobepladser. Jeg går hen til de børn der løber og fortæller dem, at de er nødt til at gå i gang med at få tøj på, hvorefter jeg guider dem til deres garderobeplads og lægger deres flyverdragt frem foran dem.

	<p>Jeg ser, at der er opstået konflikter mellem de børn der venter i køen. Et barn skubber til sidemanden, og en anden er snydt foran hvilket skaber en konflikt. Jeg spørger min kollega om hun vil gå ud med de børn der er klar. Min kollega går ud med børnene. Jeg hjælper de sidste børn i garderoben færdige.</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>Alsidig personlig udvikling</p> <p>Social udvikling</p>
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<p>Vi bliver opmærksomme på at der er nogle børn der har det svært ved at modtage en given besked og rumme den uro der nemt opstår i garderoben. Vi oplever, at der er flere børn der har brug for guidning og tydelighed for at udføre opgaven.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, at vi ved at have fokus på de løbende børn og de konflikter der opstår i køen, kan overse de stille børns behov i garderoben.</p> <p>Vi bliver opmærksomme på, at de hurtige børn kommer til at vente længe, hvilket kan være medvirkende til at de mister koncentrationen og der nemt kan opstå konflikter.</p>
<p>Vi vil derfor bestrebe os på at praksisudvikle....</p>	<p>Vi bestræber os på at praksisudvikle garderobesituationen til et læringsmiljø, der tager hensyn til det enkelte barns behov.</p> <p>Vi vil have fokus på at store kan hjælpe de mindre børn i garderoben</p>
<p>Vi vil derfor undersøge...</p> <p>Metoden bliver....</p> <p>Næste skridt bliver at...</p>	<p>Vi vil derfor undersøge hvordan vi gennem vores positionering og rutine i garderoben kan styrke læringsmiljøet i garderoben.</p> <p>Bruge PLC</p> <p>Metoden bliver at sende børnene ud i mindre grupper, som vi allerede er begyndt på, men dette kan optimeres.</p> <p>Næste skridt bliver at dele stuens børn op og sende ud i mindre grupper som er en blanding af børn der har brug for guidning og selvhjulpne børn. En voksen går ud med første gruppe børn og følger dem ud. Dernæst kommer den anden gruppe i garderoben med den anden voksen.</p>

Etablering af evalueringskultur

Inddragelse af forældrebestyrelsen

Organisering:

- *Hvordan arbejdes der løbende med den pædagogiske læreplan? I hvilke sammenhænge og hvor ofte?*
- *Hvordan inddrages forældrebestyrelsen i udarbejdelsen af, evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan?*
- *Hvordan evalueres arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?*
- *På hvilken måde vil den løbende pædagogiske dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse blive opsamlet og indgå i evalueringen?*

Vi fristes til at sige hele tiden 😊 I vores dagligdag med børnene, i vores refleksioner og i meget høj grad i vores teamsamarbejde og på fælles teammøder.

Vi sætter den Pædagogiske læreplan på dagsordenen til vores Skolebestyrelsesmøder, således at bestyrelsen holdes orienteret. Vi vil sammen med Skolebestyrelsen drøfte indhold og de har mulighed for at komme med tilføjelser og kommentarer.

Skolebestyrelsen vil ligeledes blive inddraget i vores arbejde med evalueringen af den styrkede læreplan.

Hvert team vil på skift på vores teammøder sætte fokus på et punkt/emne. Det skal være et emne, som teamet ønsker evaluering af.

Vi fremlægger praksisfortællinger for hinanden og vi stiller nysgerrige spørgsmål i forhold til tankerne og handlinger før, under og efter forløbet. Det giver mulighed for egen evaluering, gruppens evaluering og giver nye refleksioner og erfaringer til at bringe med videre i kommende læringsmiljøer.

Vi bestræber os på at bruge PLC når vi evaluerer.

Praksisudviklingen skrives løbende ind i vores Pædagogiske Læreplan.

Vi dokumenterer blandt andet via praksisfortællinger og ved hjælp af billeder og tekst – både på væggene, i garderoben, på aula og i vores Pædagogiske Læreplan.